

ဓမ္မအမေးအဖြေများ

၁၅။ အရှင်ဓမ္မပါလဆုတောင်း

အရှင်ဓမ္မပါလဆုတောင်း

ဖြေကြားပေးစေလိုပါသည်။

မြန်မာပြည်က အမည် မဖော်ပြလိုတဲ့ နာမည်ကြီး ဓမ္မကထိက ဆရာတော်တစ်ပါးဟောတဲ့ အထဲမှာ ထေရ ဝါဒပုဒ္ဒသနာသမိုင်းမှာ ဒုတိယ အဋ္ဌကထာ ကျမ်းပြု ဆရာကြီးလို့ ထင်ရှားတဲ့ အရှင်ဓမ္မပါလဟာ ပုဒ္ဒပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း ၈၀၀ လောက်အကြာမှာ ပေါ်ထွန်းခဲ့တာလို့ ဆိုပါတယ်။ 'အရှင်ဓမ္မပါလဆုတောင်း' လို့ခေါ်တဲ့ အဲဒီ ဗျာဒိယ တိပ်ခွေထဲမှာ အဲဒီ ဆရာတော်ဟာ အဲဒီ သက္ကရာဇ်ကို သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ညွှန်းဆိုခဲ့တာကို တွေ့ရပါတယ်။

အစဉ်အလာအရ ထေရဝါဒရဲ့ ပထမဦးဆုံးသော အဋ္ဌကထာ ဆရာကြီး အရှင်မဟာပုဒ္ဒယောသဟာ ပုဒ္ဒ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း ၉၃၀ (အေဒီ ၄ ရာစု ကုန်ခါနီး)မှာ သီဟိုဠ်ကို ရောက်တယ်။ ပြီးတော့ အရှင်ဓမ္မပါလဟာ အရှင်မဟာပုဒ္ဒယောသရဲ့ အဋ္ဌကထာကျမ်းတွေကို ထပ်ဖွင့်တဲ့ ဋီကာကျမ်းတွေအပြင် အရှင်ပုဒ္ဒယောသ မဖွင့်ခဲ့တဲ့ ပါဠိတော်တွေကို ဖွင့်တဲ့ အဋ္ဌကထာကျမ်းတွေကိုလဲ ရေးသားခဲ့တယ်လို့ ကြားဖူးပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်က အရှင်မဟာပုဒ္ဒယောသထက် နောက်ကျလို့ အရှင်ဓမ္မပါလ ပေါ်ထွန်းရာခေတ်ဟာ သာသာနာနှစ် ၈၀၀ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ခုနှစ် သက္ကရာဇ်အမှန်ကို သိပါရစေ။

အရှင်ဝေပုလ္လာစာရ၊ ခေတ္တ သီရိလင်္ကာ။

အရှင်ဓမ္မပါလ

နောင်းခေတ် အဋ္ဌကထာဋီကာကျမ်းတွေမှာ အာစရိယ ဓမ္မပါလဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ ကျော်ကြားလှတဲ့ အရှင်ဓမ္မပါလဟာ အဋ္ဌကထာကျမ်းတွေကိုရော ဋီကာကျမ်းတွေကိုပါ ရေးသားခဲ့ပါတယ်။ အရှင်မြတ်ကို အရှင်မဟာပုဒ္ဒယောသပြီးနောက် ဒုတိယအဋ္ဌကထာကျမ်းပြု ဆရာကြီးအနေနဲ့ ထေရဝါဒ ပုဒ္ဒဘာသာ ပညာရှင်တွေက လေးစားကြပါတယ်။ အရှင်မြတ်ဟာ ဥဒါန၊ ဣတိ ဝုတ္တက၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ပေတဝတ္ထု၊ ထေရဂါထာ၊ ထေရီဂါထာ၊ စရိယာပိဋကနှင့် နေတ္တိပကရဏပါဠိတော်တွေရဲ့ အဖွင့် အဋ္ဌကထာတွေကို ရေးခဲ့ပါတယ်။ အရှင်မဟာပုဒ္ဒယောသရေးတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာကို ထပ်မံဖွင့်တဲ့ ပရမတ္ထမဇ္ဈိသာလို့ခေါ်တဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဋီကာ၊ လီနတ္ထပကာသနာလို့ ခေါ်တဲ့ ဒီဃနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ် အဋ္ဌကထာတွေရဲ့ အဖွင့်ဋီကာတွေနဲ့ နေတ္တိဋီကာ၊ ဇာတကဋီကာကျမ်းတွေကို ရေးခဲ့ပါတယ်။ ပုဒ္ဒဝံသဋီကာ၊ အဘိဓမ္မအနုဋီကာတွေကို အရှင်မြတ်ရဲ့ကျမ်းစာအဖြစ် ဂန္ထဝံသကျမ်းမှာ ဖော်ပြတာကို သုတေသီ အချို့က လက်မခံလိုဘဲ ရှိကြပါတယ်။

အရှင်ဓမ္မပါလရဲ့ခေတ်

အရှင်ဓမ္မပါလ ပေါ်ထွန်းရာခေတ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပညာရှင်တွေ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် အယူအဆ မတူကြပါဘူး။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဋီကာ၊ နိကာယ်ဋီကာတွေနဲ့ အဋ္ဌကထာကျမ်းတွေမှာပါတဲ့ အရှင်မြတ်ရဲ့ ရေးသားချက်အချို့အရ အရှင်မြတ်ဟာ အရှင်မဟာပုဒ္ဒယောသထက် နှစ်အနည်းငယ်သာ နောက်ကျဖွယ် ရှိတယ်လို့ ယေဘုယျအားဖြင့် လက်ခံထားကြပါတယ်။

အရှင်မဟာနာမ မထေရ်ဟာ သဒ္ဓမ္မပုဂ္ဂိုလ် (ပဋိသန္ဓိအိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ) ကျမ်းကို (အဲဒီကျမ်းရဲ့ နိဂုံး အဆိုအရ) သီဟိုဠ်ဘုရင် ပထမ မောဂ္ဂလ္လာနမင်း (အေဒီ ၄၉၅-၅၁၃) ကွယ်လွန်ပြီးနောက် သုံးနှစ်အကြာ (အေဒီ ၅၁၆)မှာ ရေးပြီးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီပဋိသန္ဓိအိမဂ္ဂ အဋ္ဌကထာကျမ်းမှာ အရှင်မဟာပုဒ္ဒယောသရဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ အဆိုကို ဝေဖန်ချက်နှစ်ရပ် ပါရှိပါတယ်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဋီကာကို ရေးတဲ့ (မေးခွန်းနှင့်ဆိုတဲ့) အရှင်ဓမ္မပါလက ပဋိသန္ဓိအိမဂ္ဂ အဋ္ဌကထာအဆိုကို ပြန်လည်ချေပထားတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် အရှင် ဓမ္မပါလဟာ အရှင်မဟာနာမထက် နောက်ကျပြီး အေဒီ ၆ ရာစု ထက် မစောနိုင်တော့ဘူး။

သီဟိုဠ် ပါဠိပညာရှင်တွေနဲ့ အနောက်တိုင်းသားအချို့ ယူဆသလို အဘိဓမ္မာမူလဋီကာကျမ်းပြု အရှင်အာနန္ဒာရဲ့တပည့် နာမည်တူ စူဠ ဓမ္မပါလ မထေရ်က အဘိဓမ္မာ အနုဋီကာကို ရေးခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ အဆိုကို လက်ခံနိုင်ရင် အနုဋီကာမှာ အရှင်ဓမ္မပါလရဲ့ နေတ္တိအဋ္ဌကထာကို ရည်ညွှန်းခဲ့တာ (အနုဋီကာ ၂၊ ၁၈၅)ကို တွေ့ရ လို့ အရှင်အာနန္ဒာနဲ့ အရှင်စူဠ ဓမ္မပါလတို့ ဆရာတပည့် ပေါ်ထွန်းတဲ့ သီဟိုဠ်ဘုရင် ဒုတိယ အဂ္ဂဗေဒမင်း (၆၁၂-၆၂၂)ထက် နောက်မကျနိုင်လို့ ဆိုနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ နှစ်တစ်ရာလောက်အတွင်း ဖြစ်နိုင်လေမလားဘဲ။

သီဟိုဠ်ပညာရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အေပီပုဒ္ဒတ္တ မထေရ်က အာစရိယဓမ္မပါလကို အေဒီ ၁၀-ရာစု ခန့်လို့ ဆိုပေမဲ့ ပညာရှင်အများစုက ဒီအဆို မခိုင်လုံဘူးလို့ သုံးသပ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သုတေသီ အများစု လက်ခံသဘောတူတဲ့ အရှင်ဓမ္မပါလ ပေါ်ထွန်းရာခေတ် အတိအကျ ကိုလဲ မရရှိသေးပါဘူး။

မွေးရပ်ဇာတိ

အရှင်ဓမ္မပါလပြုစုခဲ့တဲ့ ကျမ်းစာတွေမှာ အရှင်မြတ်ရဲ့ မွေးရပ်ဇာတိကိုလဲ တစ်စွန်းတစ်စတောင် မဖော်ပြပါဘူး။ အရှင်မြတ်ရဲ့ အဋ္ဌကထာတွေနဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာ ဋီကာနိဂုံးတွေမှာ 'ဆီးပင်ဆိပ်ကျောင်းနေ (ဗဒရတိတ္ထ ဝိဟာရဝါသိနာ) အရှင်ဓမ္မပါလ စီရင်တယ်'လို့ ဆိုတယ်။ နေတ္တိအဋ္ဌကထာ နိဂုံးအရဆိုရင် နာဂပဋ္ဌနိမြို့ရှိ ဓမ္မာသောကမင်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းတဲ့ ဗဒရတိတ္ထကျောင်း မှာ သီတင်းသုံးတယ်လို့ သိရတယ်။ Mrs T.W. Rays Davids (လန်ဒန်

ပါဠိဒေဝီ) က 'ဓမ္မပါလဟာ ဗုဒ္ဓယောသ ပညာသင်ယူခဲ့တဲ့ တက္ကသိုလ် (မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်)မှာပဲ ပညာသင်ယူခဲ့တယ်။ ကျမ်းပြုသူ နှစ်ပါးလုံး အယူအဆ တူညီကြတယ်။ တူညီတဲ့ ဆရာအရှင်တွေကို ရည်ညွှန်းကြတယ်။ ဖွင့်ဆိုတဲ့ နည်းစနစ် တူညီကြတယ်။ ဝေါဟာရဗေဒနဲ့ ဝေါဟာရ သမိုင်းဆိုင်ရာ အတတ်ပညာမှာ ဟန်ချင်း တူညီကြတယ်'လို့ ဆိုတယ်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် သူ ဘိက္ခုညာဏမောဠိကတော့ အရှင်ဓမ္မပါလ သီဟိုဠ်ကို ရောက်မရောက် အသေအချာ မဆိုနိုင်ဘူးတဲ့။

မြန်မာနိုင်ငံက အရှင်ပညာသာမိ (အေဒီ ၁၈၆၁) ရေးတဲ့ သာသနစံသကျမ်းက ဗဒရတိတ္ထဟာ ဒမိဠ တိုင်းမှာပါဝင်ပြီး သီဟဠဒီပနဲ့ သိပ်မဝေးကွာလို့ အရှင် ဓမ္မပါလကို သီဟိုဠ်နိုင်ငံသားလို့ ယူဆတယ်။

အေပီ ဗုဒ္ဓဒတ္တထေရ်က အဲဒီ ဗဒရတိတ္ထကျောင်း တည်ရှိတဲ့ အရပ်ဟာ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း တန်ဂျီ (Tanjore) မြို့ရဲ့ အရှေ့ဘက် ၃၄-မိုင်အကွာ ကိုရိုမန် ဒေါလ် ကမ်းရိုးတမ်းဒေသ ပင်လယ် ကမ်းခြေက ယခု တိုင် နာဂပဋ္ဌန်လို့ ခေါ်တဲ့မြို့ ဖြစ်ပါသတဲ့။ ပါဠိစာပေ ပညာရှင် ဘီစီလော (B.C. Law)က 'အရှင်ဓမ္မပါလဟာ တမီးလ် (Tamil)နိုင်ငံ၊ ကစ္စိပုရမြို့မှာ ဖွားမြင်ပုံရ တယ်။ တရုတ်ရဟန်းတော် ဟူယင်ဆန် ခရစ်နှစ်-၆၄၀မှာ ကစ္စိပုရသို့ ရောက်စဉ်က သူမရောက်ခင် သိပ်မဝေးကွာတဲ့ အချိန်က ဒေသတစ်ခွင် အလွန် ကျော်ကြားခဲ့တဲ့ အရှင်ဓမ္မပါလဟာ ကစ္စိပုရမြို့သား ဖြစ်တယ်လို့ မိတ်ဆွေရဟန်း တွေက ပြောဆိုကြကြောင်း မှတ်တမ်း တင်ခဲ့တယ်လို့' ဆိုတယ်။

ကစ္စိပုရမြို့ ဆိုတာ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း ဒက်ခန် (Dekkhan) နယ်၊ မဟာရဋ္ဌပြည်နယ်၊ မြို့တော် မဒရပ်ရဲ့ အနောက်တောင်ဘက် ၄၅၀-မိုင်အကွာမှာ ရှိတဲ့ ယခုအခေါ် ကွန်ဂျီလာရမ် (Conjevaram)မြို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမြို့မှာပဲ ရှေးဦးအဋ္ဌကထာဆရာကြီးတွေ ဖြစ်ကြတဲ့ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသ၊ သူနှင့် ခေတ်ပြိုင် အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တတို့လဲ ရံဖန်ရံခါ သီတင်းသုံးခဲ့ဖူးတယ်လို့ သူတို့ရဲ့ ကျမ်းစာနိဂုံးတွေမှာ ဖော်ပြပါတယ်။ ဒီဒေသနဲ့ ရှေးအခါက မြန်မာနိုင်ငံ မွန်ဒေသတို့ ကူသန်းသွားလာမှု ရှိခဲ့တယ် လို့ Pali Literature of Burma ကျမ်းကို ရေးသားခဲ့သူ ပါဠိညာရှင် M.H. Bode က ဆိုတယ် (PLB, P. 8)။ အဲဒီ ခေတ်အချိန်က ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် အလွန် ထွန်းကားခဲ့တဲ့နေရာ ဖြစ်ဟန်တူပါတယ်။

အရှင်ဓမ္မပါလဟာ ကစ္စိပုရမြို့မှာ ဖွားမြင်ပေမဲ့ ရဟန်းဘဝသို့ ရောက်တဲ့အခါ သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာမြို့မှာ ပညာဆည်းပူးချိန်မှ တစ်ပါး နာဂပဋ္ဌန် ဆိပ်ကမ်း မြို့မှာပဲ သီတင်းသုံးခဲ့ပုံရပြီး အဲဒီခေတ်က ဗုဒ္ဓသာသနာ တော်ရဲ့ အချက်အချာ နေရာဒေသဖြစ်တဲ့ ကစ္စိပုရမြို့မှာလဲ ရံဖန်ရံခါ ကွရောက် သီတင်းခဲ့ပုံပါပဲ။

သုံးသပ်ချက်

အနစ်ချပ်ရင် အရှင်ဓမ္မပါလဟာ အေဒီ ၆-ရာစု နှောင်းပိုင်း (ဗုဒ္ဓ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း ၁၁၀၀-၁၂၀၀)အတွင်း ပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့ အိန္ဒိယ တောင်ပိုင်းသား ဖြစ်ဖွယ်ရှိတယ်။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ အနုရာမြို့ရှိ မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်နဲ့ ဆက်စပ်ပတ် သက်မှုရှိခဲ့ပြီး အရှင်မြတ်ဘဝရဲ့ အချိန်ကာလ များစွာကို အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း နာဂပဋ္ဌန်မြို့က အသောကမင်းကောင်းမှု ဗဒရတိတ္ထကျောင်းမှာ ကုန်လွန်ခဲ့ဖွယ်ရှိတယ်လို့ အရှင်မြတ်ရဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ်နှင့် ပတ်လို့ အနီးစပ်ဆုံး ဖြစ်နိုင်ခြေကို ဒီ လောကပဲ ဆိုနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ▣

